

Visitaspredken Ås kirke – Matt 7,7-12

10.5.2015

Fredag var jeg invitert på familiemiddagen her i Ås arbeidskirke. 100 mennesker – langt de fleste under 10 år - var samlet for et måltid, ulike aktiviteter og en samlingsstund med sang og refleksjon om kristen tro og liv. Kirkerommet gjorde at hverdagens sysler fikk en himmel over seg – det var litt mer himmel på jord for oss alle denne ettermiddagen.

I min hilsen brukte jeg en velkjent metode og stilte barna noen enkle spørsmål som det finnes korte og greie svar på. I løpet av noen korte minutter utfoldet to grunntrekk i menneskets kulturutvikling seg i rommet mellom barna, resten av forsamlingen og meg: Kunnskap og kommunikasjon. Barna viste sin kunnskap og de gledet seg stort over å formidle den til meg og andre.

Kunnskap og kommunikasjon er en del av menneskets historie fra begynnelsen av. Men disse barna vokser inn i en verden der kunnskapsmengden er ufattelig stor og utrolig spesialisert. Ingen generasjon tidligere har vært i nærheten av å leve i en kultur med så stor kunnskapsmengde. Et eksempel: BBC kunne forrige dagen melde at tilgjengelig medisinsk, forskningsbasert kunnskap nå fordobles i løpet av tre år. Dette skjer samtidig med – og henger nøye sammen med - de siste tiårenes kommunikasjonsrevolusjon.

Aldri har antall måter å innhente kunnskap på vært som i vår tid.

Aldri har så mange livsfortellinger vært tilgjengelig for oss.

Aldri har menneskers muligheter vært så store og så bredt kjent for så mange.

Aldri har så mange oppfatninger og meninger om hva som er rett og galt, ønsket og uønsket vært kjent for så mange.

Mye av dette er til det gode for oss. Alt var på ingen måte bedre før.

Vår overflod av kunnskap og kommunikasjon gir en utrolig velferd og muligheter. Men den er ikke tilstrekkelig som grunnlag for et bærekraftig liv. Når mulighetene, kunnskapen og kommunikasjonen er så sterkt, blir også nederlaget og opplevelsens av utilstrekkelighet, annerledeshet og unyttighet forsterket. Kommunikasjonen gjør at de andres liv fra hele verden rykker nærmere med all kunnskap det gir oss om andres nød, undertrykkelse og lidelse.

Midt i all kunnskapen og kommunikasjonsinfernoet ser mange seg om etter en tydelig livsveiledning og bærekraftig fundament.

Forvirrede tider med mange røster som forsøker å tolke tilgjengelig kunnskap i møte med tidens tegn er også en del av menneskets kulturhistorie. Palestina på Jesu tid var en smeltedigel av impulser og store endringer. De ulike retningene innenfor jødedommen sammen med gresk og romersk tenkesett i samfunn med store sosiale og økonomiske spenninger, gjorde behovet for

livstolkning og livshjelp stor. De mange som kommer til Jesus for å få svar på kompliserte tolkninger av loven i konkrete hverdags utfordringer, gir oss et glimt av dette.

I utsnittet vi hørte fra Bergprekenen gir Jesus dem og oss et fast orienteringspunkt. De mange og lange lovtekster, utredninger og høyrøstede meningsbærere må alle sammen måles mot et kort og tydelig prinsipp:

«Alt dere vil at andre skal gjøre mot dere, det skal også dere gjøre mot dem».

Dette grunnleggende prinsippet var vel kjent både i jødisk, romersk og gresk kultur. Med vår utvidede kunnskapsmengde vet vi at dette prinsippet gjenfinnes i de fleste religioner og livssyn. Den kalles da også den gyldne regel som lyser mot oss som veiskilt for våre og menneskenes livsvalg.

Jesus knytter seg til denne almen-menneskelig erkjent grunnsetning når han skal beskrive menneskets oppdrag og livsretning, og guddommeliggjør den. Hans oppgjør tidligere i Bergprekenen med deler av samtidens livsråd, får sin oppfyllelse i denne fellesmenneskelige grunnverdien. Hele Bergprekenen - og dermed Guds oppdrag - samles i denne gyldne regelen.

«Dere har hørt det er sagt, men jeg sier dere», bringer oss derfor ikke inn i et eget, unikt og kristelig univers utilgjengelig og ukjent for andre. Den bringer oss tvert om ut i fellesskap med alle mennesker. Det muliggjør at vi som global menneskehet og fellesskap kan håndtere våre utfordringer med det samme grunnpremiss som retningslinje.

Den gyldne regel har ikke blitt nedslitt i møte med vår tids store utfordringer. Tvertom har fortrengheten av den gyldne regel til fordel for usynlige hender i markedet eller prestasjons- og - nyttebaserte vurderinger av de andres menneskeverd gjort den svært relevant i mange sammenhenger. Den gyldne regel hjelper oss til å bryte ut av vår innebyggede impuls til å være innkrøket i våre egne fremtid og lykke, den legger grunnlaget for å se oss som en del av et fellesskap der de andres liv også er en del av våre liv.

Dere kan bare teste dens relevans for handling i møte med:

- Jordskjelvet i Nepal
- Flyktninger fra Syria
- Inkludering av mennesker med nedsatt funksjonsevne
- Den ensomme eleven i skolegården

Bare for å ta et lite utvalg av aktuelle utfordringer de siste ukene.

Den gyldne regel gir oss den retningen vi trenger for våre livsvalg. Vanskeligere er det ikke. Men nettopp enkeltheten og direktheten er krevende for de aller fleste av oss. Bruker vi den som speil på våre egne liv og hvordan vi opplever at andre behandler oss, er gapet stort. For noen av oss er gapet særlig stort i erfaringen av andre menneskers svik og utilbørlige forventninger og krav, enten det er på skolen, i venneflokk, på arbeidsplassen eller i relasjoner.

Vi feirer i dag Missa Camposina – bondemessen fra det føydale Nicaragua. Den er utformet av og med mennesker som erfarer hvordan den gyldne regel ble brutt av godseiere, kirke og makthavere og bærer deres fortvilelse og håp. Den ble da også forbudt av Somoza-regimet som styrte Nicaragua den gangen.

Det er denne fortvilelsen som er grunnlaget for invitasjonen Jesus gir til å be – til å henvende seg til Gud – Jesu far, i frihet og tillit. Jesus åpner på denne måten bønnens rom, frigjør det fra åndelig prestasjonstvang og gir oss mulighet til å ha med hele livet vårt inn i møtet med Gud selv.

Jesus forsikrer oss om at bønnen om Guds nåde blir besvart, Gud lar seg finne og Gud åpner alltid døren opp for oss. Gud spør ikke etter prestasjonene eller nytteverdien vår. Gud oppsøker oss når vi har rotet oss langt vekk og bort fra den gyldne regels forventing, og Gud møter alltid vår angst og frykt med fredens hilsen og aksept.

Den kristne kirken er sendt til verden for å fortelle at Gud har besvart våre sukk og lengsler og vår fortvilelse over egne og andres svik, ved å sende Jesus Kristus til oss. Jesus viser oss i handling, liv og død at Gud er barmhjertig. Like viktig som Den gyldne regel er for å tydeliggjøre Guds oppdrag til alle mennesker, like viktig er Jesus for å vise oss hvem Gud er og hvordan Gud møter menneskene. Ingen har sett Gud, men Jesus har vist oss hvordan Gud er. Jesus tydeliggjør Guds kjærlighet og nåde til menneskene.

Gudstjenesten og kirkerommet er stedet vi hele tiden kan vende tilbake til og tre inn og vite at her - akkurat her - kommer Gud til oss med barmhjertighet og nåde. I døpefonten ser vi hele tiden hvordan Gud tar oss inn i sitt rike, i nattverden kan vi hele tiden med syn og smak kjenne at Jesus døde for oss og kjempet for oss, hver og en og i fellesskap. Kirkens rom er et bønnens hus, det er et frihets rom der vi i trygghet og tillit får møte Guds handling for oss og med oss. Fra møtene med Gud i dåp og nattverd kan vi gå ut av kirkerommet som oppreiste mennesker med Guds akseptering som grunnlag for å møte verden og hverdagen.

De andres svik definerer ikke mitt og ditt verd.

De andres store prestasjoner forandrer ikke at dåpsbarnet er Guds øyensten som Gud selv kjemper sammen med hele tiden.

De andres manglende inkludering fratår ikke noen av Guds tilstedeværelse for Gud ledsager oss alltid.

Samtidens krav om ytelse fratår oss ikke vissheten om at Skaperen selv lar oss hvile i grønne enger.

Slik vi selv er bønnehørt, kan vi da leve som de andres bønnesvar. Den gyldne regel får en dypere dimensjon. Den blir ikke bare veiviseren for mine mange livsvalg og rettleder for samfunnsengasjementet. Livet i dåpen er et liv i den gyldne regel, det er å leve som bønnesvar i hverdagen for mennesker og skaperverk.

Dette er dåpslivets åndedrett, bønn og arbeid, arbeid og bønn, i tjeneste for mennesket, trygge på Guds ledsage og nåde.

Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige Ånd som var og er og blir en sann Gud fra evighet til evighet. Amen.